

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Strasbourg, den 16.4.2013
COM(2013) 205 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

**TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET__DEN TIDLIGERE JUGOSLAVISKE
REPUBLIC MAKEDONIEN: GENNEMFØRELSE AF REFORMER I
FORBINDELSE MED DIALOGEN PÅ HØJT PLAN OM TILTRÆDELSE OG
FREMME AF GODE NABOSKABSFORBINDELSER**

1. INDLEDNING

Kommissionen har i sine årlige udvidelsesstrategidokumenter, som bygger på analyserne i de ledsagende statusrapporter, siden 2009 henstillet, at der indledes tiltrædelsesforhandlinger med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. Denne rapport er en følge af Rådets konklusioner af 11. december 2012, hvori det hedder:

"Med henblik på en eventuel afgørelse fra Det Europæiske Råd om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien vil Rådet på grundlag af en rapport, som Kommissionen skal forelægge i foråret 2013, gennemgå gennemførelsen af reformerne i forbindelse med dialogen på højt plan om tiltrædelse samt de skridt, der er taget for at fremme gode naboskabsforbindelser, og nå frem til en ensidigt acceptabel forhandlingsløsning på navnespørgsmålet i FN-regi."

Denne rapport, som dækker de seks måneder, der er gået siden den seneste statusrapport, er opdelt i to dele. I første del vurderes gennemførelsen af reformerne i forbindelse med dialogen på højt plan om tiltrædelse, i det følgende benævnt "HLAD" (High Level Accession Dialogue), som Kommissionen etablerede i marts 2012, idet der ses på de yderligere fremskridt, der er gjort med punkterne i HLAD-dagsordenen.

I anden del af rapporten vurderes de skridt, der er taget for at fremme gode naboforbindelser med alle nabolande med særlig vægt på forbindelserne med EU-nabolande.

Denne rapport bygger på de oplysninger, Kommissionen har indsamlet og analyseret, herunder på de input, den har fået af landet og EU-nabolandene.

I løbet af rapporteringsperioden opstod der en politisk krise som følge af begivenheder, der fandt sted i parlamentet den 24. december 2012 efter vedtagelsen af årsbudgettet for 2013 under kontroversielle omstændigheder. Som følge af at sikkerhedspersonalet under tvang bortviste oppositionens parlamentsmedlemmer og journalister fra parlamentsforsamlingen, boykottede det største oppositionsparti parlamentet og truede med at lade deres parlamentsmedlemmer sige op, og lokalvalgene blev boykottet. Det politiske dødvande, som varede i to måneder, påvirkede parlamentet, som fortsatte med at fungere uden oppositionens tilstedeværelse, og tilrettelæggelsen af lokalvalg. Den 1. marts nåede parterne frem til en aftale, som betød, at parlamentet igen kunne fungere normalt, at lokalvalgene kunne afholdes, samt at der kunne opnås tilslutning til vigtige strategiske prioriteter og reformer. Ifølge aftalen af 1. marts skal der endvidere udarbejdes et aftalememorandum, som bekræfter tværpolitisk enighed om og tilslutning til landets strategiske mål om en euro-atlantisk integration og oprettelsen af et undersøgelsesudvalg.

Denne rapport beskriver følgerne af det politiske dødvande og indholdet af aftalen af 1. marts i det omfang, det har haft betydning for gennemførelsen af HLAD-relaterede reformer eller for fremskridtet i naboskabsforbindelserne. I statusrapporten fra oktober 2013 vil der i den

sædvanlige vurdering af institutionernes virke blive set på den overordnede opfyldelse af tilsagnene i aftalen af 1. marts og på undersøgelsesudvalgets undersøgelse af begivenhederne den 24. december 2012 eventuelt med angivelse af, hvilken opfølgning der er behov for.

2. GENNEMFØRELSE AF REFORMER I FORBINDELSE MED DIALOGEN PÅ HØJT PLAN OM TILTRÆDELSE

Der er indtil videre afholdt fire møder på højt plan som led i HLAD: i marts, maj og september 2012 og i april 2013. Der har også været adskillige tekniske møder mellem regeringen og Europa-Kommissionen til støtte for HLAD-aktiviteter. Processen har sat fornyet fokus på og skub i landets reformplan og dets forbindelser med EU.

Da adskillige centrale HLAD-relaterede love, strategier og handlingsplaner blev vedtaget i slutningen af 2012, vil der nu i 2013 blive lagt stor vægt på gennemførelsen. Reformarbejdet fortsatte i rapporteringsperioden på trods af den politiske krise, der påvirkede parlamentets arbejde. Omstruktureringen af regeringen omfattede porteføljen vedrørende europæisk integration, da den tidligere ansvarlige måtte trække sig tilbage for at deltage i lokalvalgene.

I de seneste år har landet truffet foranstaltninger vedrørende næsten alle de mål, der blev fastsat som led i dialogen. På nogle områder er målene nået, f.eks. med hensyn til afkriminaliseringen af injurier, indførelsen af systematisk kontrol af interesseerklæringer og bedre lovgivning om aflytning af kommunikation. I 2013 vil der være fokus på opfyldelsen af de resterende mål.

Vurderingen er struktureret efter punkterne på HLAD-dagsordenen og omfatter fremskridt med specifikke mål, som blev fastsat i starten af HLAD.

Ytringsfrihed og medier

I november 2012 blev der vedtaget ændringer af straffeloven, idet injurier og fornærmelser blev afkriminaliseret. Der blev ligeledes vedtaget en ny lov om civilt ansvar for fornærmelser og injurier, bl.a. med fastsættelse af maksimumsniveauer for, hvilken skadeserstatning civile domstole kan tilkende i injuriersager. Lovgivningsreformerne var i overensstemmelse med europæiske standarder. De var resultatet af drøftelser mellem regeringen og journalistforbundet i forbindelse med det medierundbordspanel og en dertil hørende arbejdsgruppe, som blev nedsat i 2011, og tog også hensyn til høringerne af en ekspert fra Europarådet. I slutningen af 2012 havde over 200 dommere, advokater, journalister og andre fagfolk deltaget i uddannelse om ytringsfrihed, og i 2013 vil der blive iværksat et særligt uddannelsesprogram for alle dommere, der behandler injuriersager, med fokus på artikel 10 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Indtil videre har 45 dommere og 7 domstolsansatte deltaget. Ved udgangen af 2012 var over 70 af menneskerettighedsdomstolens centrale retsafgørelser om artikel 10 blevet oversat og gjort tilgængelige på webstedet for justitsministeriet og uddannelsesakademiet for dommere og anklagere, således at det kan tjene som uddannelsesværktøj for fagfolk. Der skal gøres en

ihærdig indsats for at sikre, at domstolene gennemfører den nye lovgivning i overensstemmelse med menneskerettighedsdomstolens krav.

Medierundbordspanelets arbejde blev afbrudt af begivenhederne den 24. december, idet forbindelserne mellem regeringen og journalistforbundet blev afbrudt. Journalistforbundet har indbragt en sag om tilsidesættelse af forfatningen i forbindelse med bortvisningen af pressen fra parlamentsforsamlingen den pågældende dag og har gjort genoptagelsen af dialogen med regeringen betinget af undersøgelsesudvalgets konklusioner. Tilsagnene i aftalen af 1. marts om, at regeringen vil genoptage dialogen med journalisterne, er endnu ikke indfriet. Tilliden skal genopbygges, således at man kan behandle de resterende områder i mediarbejdsgruppens arbejdsprogram (herunder styrkelse af public service radio- og tv-virksomhed, højere faglige standarder og etik blandt journalister samt udvikling af et selvreguleringsystem).

Radio- og tv-rådet har forbedret sine håndhævelsesresultater med hensyn til ulovlig koncentration af aktiebesiddelser og interessekonflikter. Det har også vedtaget nye retningslinjer om fremme af pluralisme og konkurrence på mediemarkedet og om ikke-selektiv idømmelse af sanktioner, og det har vedtaget en ny radio- og tv-spredningsstrategi for 2012-2017. Arbejdet med at tilpasse national lovgivning til direktivet om audiovisuel medietjeneste er i gang. Det er meget vigtigt, at processen med at vedtage lovgivning af enhver art vedrørende medier og ytringsfrihed er åben og inddrager alle berørte parter. Der er ikke gjort fremskridt med hensyn til at øge gennemsigtigheden om statens reklamer, hvilket også var en del af mediarbejdsgruppens arbejdsprogram.

Selvcensur, ringe arbejdstagerrettigheder for journalister og offentlighedens adgang til objektiv rapportering volder fortsat problemer. Endvidere bemærkede observatører i løbet af lokalvalgene i marts den manglende balance i de offentlige og private radio- og tv-stationers dækning (*se også neden for om valgreform*).

Retsstatsprincipper og grundlæggende rettigheder

Med hensyn til retssystemets effektivitet fastholdt domstolene på alle niveauer en god sagsbehandlingstid i 2012, hvilket betyder, at flertallet var i stand til at behandle lige så mange sager, som de modtog, eller flere. I december blev yderligere seks ledige stillinger ved højesteretten og forvaltningsdomstolen besat, hvilket forbedrede kapaciteten til at behandle sager. Der er dog stadig brug for at udarbejde en strategi til at sikre den rette fordeling af menneskelige ressourcer inden for domstolene. Der bør være større kapacitet til at indhente pålidelige data om den samlede længde af retssager, herunder håndhævelsen af domme, og navnlig antallet af gamle sager. Til det formål testes ny software til retsstatistikker, som skal supplere det eksisterende automatiserede sagsforvaltningssystem og forventes driftsklar i juni 2013. Da dette ikke vil omfatte det retshåndhævende personales arbejde (fogeden), skal der indføres et supplerende kontrolsystem. Der blev udnævnt yderligere seks fogeder ved udgangen af 2012, hvorved det samlede antal er 97. Den offentlige anklagers kontor for bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption blev styrket med ansættelsen af tre anklagere, hvorved alle 13 stillinger blev besat. Der er sikret budget til udnævnelsen af

yderligere syv offentlige anklagere og 16 domstolsansatte for at tage højde for opgaverne i henhold til den nye strafferetsplejelov. Anklagemyndigheden generelt set har dog endnu ikke fået det rette it-udstyr og de fornødne serverforbindelser.

Med hensyn til dommerstandens kvalitet og uafhængighed skal alle nyudnævnte dommere ved første instans pr. januar 2013 have bestået eksamen ved uddannelsesakademiet for dommere og anklagere som følge af ikrafttrædelsen af ændringerne af loven om domstole, hvorved princippet om faglighed og meritbaseret ansættelse styrkes. Siden januar 2009 er der indtil videre blevet ansat 61 kandidater ud af de 80 kandidater, som har bestået eksamen ved uddannelsesakademiet for dommere og anklagere, mens 19 endnu ikke er udnævnt til deres første stilling. Akademiets planlagte optagelse af 29 nye studerende, som dækker både studieårene 2011/12 og 2012/13, vil blive forsinket med næsten et år indtil september 2013 på grund af det lave antal ansøgere. Der er taget skridt til at tiltrække kandidater, herunder ved hjælp af gentagne indkaldelser af ansøgninger, oplysningskampagner, mediekampagner, tilrettelæggelse af forberedelseskurser, samt lovgivningsændringer, der øger de studerendes månedlige stipendium. Den gældende lovgivning om disciplinering og afskedigelse af dommere skal stadig gøres mere præcis og forudsigelig, og det skal sikres, at der er en vis proportionalitet i retsrådets anvendelse af den.

Hvad angår forebyggelse af korrupsion er der siden den ændring, der blev foretaget af regelkomplekset i 2012 med henblik på at sikre, at statskommissionen for forebyggelse af korrupsion foretager systematisk kontrol af interesseerklæringer, foretaget kontrol af 483 erklæringer, som er indgivet af parlamentsmedlemmer, ministre, viceministre og embedsmænd, som er valgt eller udnævnt af parlamentet. Der blev konstateret adskillige tilfælde af interessekonflikter, og konflikterne blev afhjulpet. I løbet af kontrollen blev det konstateret, at 123 embedsmænd ikke havde indgivet erklæringer, og i 26 tilfælde blev der indledt sager om mindre forseelser i starten af 2013. Der blev vedtaget ændringer til loven om finansiering af politiske partier i november 2012 for at styrke tilsynet, men der er endnu ikke konstateret forbedringer i praksis. En fuldstændig oversigt over alle undersøgelser, anklager, domfældelser og straffe, herunder i vigtige korrupsionssager, er under udarbejdelse, og der indsamles oplysninger om alle mindre straffe, straffe i skatteforhold og disciplinære sanktioner, som er pålagt i de senere år. Flere organer deltager i dette arbejde, herunder politiet, bagmandspolitiet, toldvæsenet, kontoret for offentlige indtægter, den offentlige anklagemyndighed og retterne samt statskommissionen for forebyggelse af korrupsion. Der skal fortsat træffes foranstaltninger til at styrke dette tværfaglige samarbejde og informationsudvekslingen, således at eventuelle svagheder i korrupsionsbekæmpelsen påpeges og afhjælpes.

Dialog på tværs af samfundsgrupper

Dialogen fortsatte på alle niveauer under koalitionsregeringen og blev ikke påvirket af den politiske krise, som ikke havde etniske elementer.

Der var visse hændelser mellem etniske grupper i rapporteringsperioden. Der var en række protester, da et tidligere medlem af den nationale befrielseshær blev udnævnt til forsvarsminister efter en omstrukturering af regeringen forud for valget. Myndighederne og lederne af de forskellige grupper tog hurtigt og effektivt affære for at forhindre, at protesterne eskalerede. I forbindelse med den første runde af lokalvalgene den 24. marts konstaterede Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE)/Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR), at kontroversielle udtalelser om etnicitet øgede spændingerne i nogle kommuner.

Sekretariatet for gennemførelsen af Ohrid-rammeaftalen iværksatte en revision af gennemførelsen af Ohrid-rammeaftalen, som har været ramme om forbindelserne mellem etniske grupper siden 2001. Revisionen foretages i fire faser, som skal udmunde i politiske henstillinger. Resultaterne af første fase af revisionen af Ohrid-rammeaftalen blev offentliggjort den 11. april og anden fase er i gang. Der er ydet statstilskud på 100 000 EUR. Koordineringen mellem sekretariatet og andre relevante institutioner, såsom agenturet for beskyttelse af mindretal, og sekretariatets fordeling af tilskud bør forbedres.

I december 2012 efter et møde mellem lederne af de politiske partier VMRO-DPMNE og DUI offentliggjorde de to partier en fælles erklæring, hvori det blev understreget, at problemer mellem etniske grupper ville blive løst under udvisning af gensidig respekt og tolerance.

I løbet af rapporteringsperioden blev andet møde i en række arbejds møder holdt med henblik på at revidere regeringens handlingsplan, som var et resultat af konklusionerne fra Roma-seminaret i 2011. Der er indtil videre åbnet 11 Roma-informationscentre, som hjælper med at opnå adgang til sociale tjenester og uddannelse. Gennemførelsen af projekter om integration af Roma-børn i førskole- og grundskoleundervisningen, herunder ved mentorordninger og stipendier, fortsatte. De seneste foranstaltninger til at identificere og hjælpe personer uden identitetspapirer har givet nogle resultater, men der er stadig behov for mere systematiske foranstaltninger. Selv om der har været en stigning i 2013-budgettet til gennemførelsen af strategien for social integration af Romaer, er tildelingerne snarere ydet til kapitalinvesteringer end til sundhed, kultur eller social velstand, og gennemførelsen går langsomt.

Reform af den offentlige forvaltning

Regeringen vedtog i oktober en strategi for reform af den offentlige forvaltning for at tage højde for den udvikling, der er sket på området, siden strategien blev vedtaget i 2010. Det forberedende arbejde med at forbedre regelkomplekset for tjenstemandsansatte og offentligt ansatte og de generelle administrative procedurer fortsatte. Der er gjort fremskridt med udarbejdelsen af udkast til de relevante love i samråd med EU-eksperter.

Der er udarbejdet en ny lovgivningsmæssig fremgangsmåde med henblik på at samle grundlæggende principper for både tjenestemandsansatte og offentligt ansatte, såsom gennemsigtighed i ansættelse og stillingsregistre i det offentlige, princippet om merit og mål om ligelig repræsentation. Der er iværksat en revision af de generelle principper for offentlig ansættelse på bestemte områder, såsom sundhedspleje og uddannelse, og udarbejdet udkast til sektorspecifikke love, herunder loven om administrativt personale. Der blev nedsat en arbejdsgruppe om sidstnævnte i november 2012 med en bred repræsentation af interesserede parter. Der blev udarbejdet et politisk dokument i marts, som beskriver de vigtigste elementer i den nye lov med hensyn til bl.a. forvaltning af menneskelige ressourcer, bedømmelses- og afskedigelsesprocedurer, uddannelse og mobilitet. OSCE og OECD/SIGMA (støtte til forbedret offentlig ledelse og forvaltning i de central- og østeuropæiske lande) tilrettelagde en konference om ligelig repræsentation i Ohrid i 2012.

Efter en offentlig konsultation i december 2012 vedtog regeringen i 2013 et politisk dokument, som fastsætter hovedmålene med den nye lov om den almindelige administrative procedure. Regeringen gav arbejdsgruppen til opgave at udarbejde et udkast til loven inden udgangen af 2013.

Med hensyn til decentraliseringspolitik og regionalpolitik vedtog regeringen efter en revision i marts en metode til at føre kontrol med gennemførelsen af decentraliseringsprogrammet og -handlingsplanen. Ressourcerne til kapitalinvesteringsprojekter er blevet opretholdt. Det er dog fortsat en udfordring at få gennemført loven fra 2008 og strategien for regionaludvikling 2009-2019 fuldt ud, navnlig kravet om at sikre tilstrækkelige ressourcer til regionale tiltag om økonomisk udvikling gennem de regionale udviklingsorganer. Der er behov for finansiel bæredygtighed i kommunerne for at sikre, at alle overførte/decentraliserede kompetencer kan udnyttes.

Valgreform

Der blev vedtaget ændringer til valgloven og loven om finansiering af politiske partier i november 2012, hvorved nogle af henstillingerne fra OSCE/ODIHR, Venedikommissionen og Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco) blev efterlevet. Ændringerne vedrørte områder såsom adskillelsen mellem parti og stat og øget gennemsigtighed i finansieringen af politiske partier og deres kampagner. Der er dog en række henstillinger, som ikke er efterlevet, bl.a. vedrørende forskellene i lofter for kampagnebidrag fra henholdsvis private og virksomheder, frister for revision af de mellemliggende valgfinansieringsrapporter, tildeling af mandater til vælgere i udlandet, samt en revision af valglister. Den aftale, man nåede frem til den 1. marts, indeholder en forpligtelse til at tage fat på disse spørgsmål efter lokalvalgene. Som led i aftalen blev valgloven også ændret i ugerne op til valget, for at give det største oppositionsparti, som tidligere havde truet med at boykotte valgene, mulighed for at indgive sine kandidatlistor, selv om det egentlig var for sent. Forud for lokalvalgene blev valglisternes pålidelighed forbedret primært ved at foretage kontrol af personer med og uden biometriske pas eller id-kort. Alle større partier støttede en lovgivningsændring, som betyder, at kun statsborgere med et gyldigt biometrisk dokument kan udøve retten til at stemme. Der blev

gennemført oplysningskampagner for at øge antallet af personer med biometrisk identifikation og for at gøre vælgerne opmærksomme på muligheden for at konsultere den offentligt tilgængelige valgliste; en mulighed som 42 747 statsborgere benyttede sig af, hvilket er væsentligt flere end ved det tidligere valg i 2011. Selv om befolkningen var blevet gjort opmærksom på kravet om biometrisk identifikation for at kunne udøve sin stemmeret, gav det på valgdagen anledning til nogle klager. Den revision af valglisten, som OSCE/ODIHR har henstillet, og som udgør en del af aftalen af 1. marts, skal afsluttes efter lokalvalgene.

Det fremgår af OSCE's/ODIHR's foreløbige konklusioner om de seneste lokalvalg, at de var veltilrettelagte, og at valgadministrationen på alle niveauer generelt fungerede effektivt, og at alle valgfrister blev overholdt i overensstemmelse med gældende retsregler. Kandidaterne kunne afholde frie valgkampagner, og kampagnen var aktiv. Borgmesterkandidaterne i de fleste regioner undertegnede en adfærdskodeks om frie og retfærdige valg. Valgdagen forløb roligt, og på de fleste valgsteder var stemmeafgivelsen velorganiseret. Vælgerne kunne frit stemme i en rolig atmosfære. Valgdeltagelsen var høj.

OSCE/ODIHR meddelte dog, at der var påstande om intimidering af vælgere og misbrug af statsmidler i løbet af hele valgkampagnen, og at adskillelsen mellem stat og politiske partier var uklar. Medierne dækkede kampagnen i stor stil, men adskillige medier, herunder det statslige radio og tv, gav ikke en afbalanceret dækning af kampagnen. Selv om der var stigende tillid til valglisternes nøjagtighed, kan procedurerne til at opstille og vedligeholde dem dog forbedres yderligere.

Styrkelse af markedsøkonomien

Den grundlæggende budgetlov blev ændret i december 2012 for at forbedre den strategiske planlægning af offentlige udgifter. Der er stadig behov for at forbedre den strategiske planlægning og indføre flerårig budgettering. Den strategiske betydning af centrale reformområder afspejles ikke i tilstrækkelig grad i den årlige budgetplanlægning, og der er behov for flere oplysninger om gennemførelse og ressourcetildeling til politiske foranstaltninger.

Siden udgangen af februar 2013 har regeringen indfriet udestående betalingsforpligtelser (momsgodtgørelser og betalinger for varer og tjenester) på 92 mio. EUR. For at forbedre gennemsigtigheden og budgetplanlægningen og –forvaltningen har regeringen ændret finansministeriets manual og indført obligatorisk registrering af flerårige betalingsforpligtelser for budgetorganisationer fra 2014.

I midten af oktober 2012 vedtog regeringen en handlingsplan for beskæftigelse af unge, som dækker perioden 2012-2015, og som skal hjælpe til at løse problemet med høj ungdomsarbejdsløshed ved at fremme flere og bedre job for unge. Planen indeholder både strukturelle og aktive foranstaltninger.

Der blev vedtaget ændringer af love vedrørende arbejdsmarkedet i december 2012, som skal forbedre arbejdsmarkedsstatistikkerne og klarlægge det reelle antal arbejdsløse.

Gennemførelsen af de igangværende aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger fortsætter, men mindre effektivt. I december 2012 vedtog regeringen den operationelle 2013-handlingsplan for aktive programmer og beskæftigelsesforanstaltninger. De finansielle tildelinger til aktive arbejdsmarkedsprogrammer er fortsat lave.

I december 2012 vedtog parlamentet ændringer til selskabsloven med henblik på at gøre tilbagetrækningen fra markedet lettere ved at gøre det nemmere at blive slettet af virksomhedsregistret. Arbejdet med at slette selskaber, som længe har været inaktive, fra virksomhedsregistret, er sat i gang.

Der er gjort fremskridt med at harmonisere den sektorspecifikke lovgivning med loven om koncessioner og offentlig-private partnerskaber. Ud af 16 love, som bør harmoniseres, er 12 blevet vedtaget og 4 er under udarbejdelse. En gnidningsløs gennemførelse af denne nye række love forudsætter, at økonomiministeriets administrative kapacitet styrkes, og at der foretages en bedre koordinering med andre ansvarlige myndigheder.

Statsrevisionens årsrapport for 2011 blev gennemgået af parlamentet og regeringen. Der skal stadig indføres procedurer, som sikrer, at parlamentet råder over opfølgingsmekanismer. Den nyligt etablerede praksis med regeringens regelmæssige opfølgning af budgetbrugernes håndtering af statsrevisionens henstillinger bør institutionaliseres, navnlig med fokus på de systemiske mangler, der påpeges i statsrevisionens revisionsrapporter. Den offentlige anklagers juridiske opfølgning af statsrevisionens rapporter bør også forbedres.

3. TILTAG TIL AT FREMME GODE NABOSKABSFORBINDELSER OG TIL AT FORHANDLE SIG FREM TIL EN GENSIDIGT ACCEPTABLE LØSNING PÅ NAVNEPROBLEMATIKKEN I FN-REGI

Regionalt og sektorspecifikt samarbejde

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien deltager aktivt i regionale initiativer og er vært for relevante regionale møder. Landet deltager også i bilaterale og regionale sammenhænge på området **retlige og indre anliggender**, herunder i grænseforvaltningssamarbejde med Albanien, Serbien, Kosovo¹ og Bulgarien, i eksisterende eller planlagte "fælles kontaktcentre" for politi- og toldsamarbejde, i regelmæssige "blandede" grænsepatruljer med Albanien, Serbien, Kosovo og Bulgarien, i fælles grænsekontrol med de serbiske myndigheder, i aftaler om politisamarbejde med Kroatien, Montenegro og Serbien og om samarbejde med Kosovo, samt i regionale forpligtelser. En aftale med Montenegro om persontrafikken trådte i kraft i december 2012, hvilket betyder, ligesom det er tilfældet med lignende aftaler med Albanien og Serbien, at borgerne frit kan rejse ind i en stat alene med biometrisk dokumentation.

¹ Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds resolution 1244 og Den Internationale Domstols udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

Med hensyn til **forsvars- og sikkerhedssamarbejdet** deltager landet i bilaterale og regionale initiativer, der sigter mod at skabe gensidig tillid, og som bidrager til EUFOR Altheas mission i Bosnien-Hercegovina.

I gennemsnit tegner **handelen** med CEFTA-landene sig stadig for 20 % af landets handel, idet to tredjedele af den samlede handel passerer gennem Grækenland (Thessaloniki). Kosovo er landets anden største handelspartner efter Tyskland, men handelen faldt sidste år til dels på grund af underudviklede infrastrukturforbindelser. Handelen med Albanien har også lidt under infrastrukturproblemer, selv om landene ved en aftale, der blev undertegnet af de to premierministre i november 2012, påtænker at åbne et nyt grænseovergangssted. Den grænseoverskridende jernbanetrafik i korridor X er faldet betydeligt, men her er det også for nyligt på et møde med Serbiens premierminister blevet understreget, at handelsforbindelserne og det økonomiske samarbejde skal uddybes, bl.a. ved eventuelle fælles infrastrukturprojekter og aktiviteter i tilknytning til korridor X. Ud over de bilaterale investeringsaftaler med Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Montenegro, Serbien, Tyrkiet og Bulgarien er landet ved at undersøge muligheden for en aftale med Kosovo og har udtrykt interesse for en aftale med Grækenland.

Bilaterale forbindelser

Bulgarien

Som følge af konklusionerne i statusrapporten fra oktober 2012, Rumæniens betænkeligheder og Rådets konklusioner fra december 2012, hvori Rådet noterer sig:

" ... de kontakter på højt plan, der er etableret for nylig mellem Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Bulgarien, og ser frem til, at de udmønter sig i konkrete tiltag og resultater",

indledte landene en dialog med henblik på at forbedre forbindelserne. Udvekslinger på udenrigsministerniveau førte den 27. november til et forslag fra Bulgarien om at indarbejde en række tillidsskabende foranstaltninger i forbindelse med en "aftale om gode naboskabsforbindelser og samarbejde" i tillæg til oprettelsen af fælles tematiske arbejdsgrupper inden for de vigtigste problemområder og tilsagnet om at udvise engagement og god vilje i forbindelse med gennemførelsen af samtlige indgåede aftaler. Elementerne i dette forslag, som byggede på premierministrenes erklæring fra 1999, indgik også i den ensidige erklæring, som Bulgarien fremsatte efter Rådets konklusioner fra december 2012.

Den fælles arbejdsgruppe, som havde til opgave at føre forhandlinger om den nye aftale og at fastlægge det videre praktiske forløb for de bilaterale forbindelser mere generelt, mødtes den 14. december, den 14-15. januar, den 1. februar og i slutningen af marts. Bulgarien fremsatte formelt et udkast til aftalen i starten af januar. Der blev afholdt møder mellem de to udenrigsministre i forbindelse med en international konference den 1.-2. februar, og Bulgariens premierminister aflagde besøg i Skopje den 16. februar. Begge lande har kun berettet om få uafklarede spørgsmål vedrørende aftalen.

I øjeblikket er de øvrige nye elementer, som omtales i den bulgarske udenrigsministers brev af 27. november, nemlig oprettelsen af en række fælles arbejdsgrupper på centrale områder, nedsættelsen af et råd på højt plan, årlige møder mellem regeringer eller reaktioner på forskellige forslag til konkrete tiltag og resultater (f.eks. officielle møder på højt plan, administrativt samarbejde og udvekslinger, oprettelsen af en dialog mellem specialister om historiske problemer, øget samarbejde om sektorspecifikke spørgsmål og forhandling om forskellige sektorspecifikke aftaler), sat i bero i afventning af aftalens undertegnelse.

Vigtige kontakter med Bulgarien blev intensiveret i løbet af rapporteringsperioden. Under den bulgarske premierministers besøg i Skopje den 16. februar tilkendegav de to premierministre klart deres vilje til at styrke de bilaterale forbindelser, de erklærede, at møder på højt plan burde intensiveres, og at positive offentlige signaler ville bidrage til at mindske stereotype holdninger og styrke samarbejdet. Præsident Ivanov iværksatte en række initiativer, herunder besøg af den bulgarske kulturklub og deltagelse i festligheder i forbindelse med nationaldagen. Viceudenrigsministeren deltog i en fælles mindededag for holocaust i Bulgarien den 13. marts 2013.

I løbet af rapporteringsperioden og forud for indledningen af forhandlinger om aftalen blev der afholdt konsultationer mellem de to udenrigsministerier i Sofia den 15. november om EU-relaterede spørgsmål baseret på memorandummet om samarbejde vedrørende europæisk og euro-atlantisk integration fra september 2011. Anden runde samt en opfølgning på det seminar, der blev afholdt i oktober 2012 i Skopje om EU-tiltrædelsesforhandlinger, har endnu ikke fundet sted.

Med hensyn til forbindelser på tværs af grænser, sektorspecifikke forbindelser og handelsforbindelser er de direkte udenlandske investeringer fortsat høje med næsten 800 selskaber med bulgarsk kapital registreret i landet. Det bilaterale handelskammers årlige møde fandt sted den 27. marts. Importen fra Bulgarien steg til 6 % i 2012, hvorimod eksporten forblev konstant, idet den dog faldt en smule fra 9 % til 7 % set i forhold til den samlede eksport. I december 2012 blev den tredje udbudsprocedure for ipa-finansierede grænseoverskridende projekter, som dækker miljø, udvikling af den private sektor og social samhørighed, indledt. Begge premierministre har understreget behovet for at forbedre korridor VIII's vej- og jernbaneinfrastruktur mellem Sofia og Skopje og åbne grænseovergangsstedet ved Klepalo. De to lande arbejder tæt sammen om sikkerheds- og forsvarsanliggender, og militæret i de to lande har fælles øvelser og udveksler regelmæssigt personale til uddannelsesformål samt erfaringer med planlægning, logistik og efterretning.

Grækenland

Rådet anførte følgende i sine konklusioner fra december 2012:

"... vil Rådet på grundlag af en rapport, som Kommissionen skal forelægge i foråret 2013 ... de skridt, der er taget for at fremme gode naboskabsforbindelser, og nå frem til en gensidigt acceptabel forhandlingsløsning på navnespørgsmålet i FN-regi."

Den 3. oktober 2012 sendte udenrigsminister Avramopoulos et brev med forslag om

undertegnelse af et aftalememorandum, som udenrigsminister Poposki besvarede den 5. november.

Der blev sat fornyet skub i de formelle drøftelser om navnespørgsmålet i FN-regi under ledelse af FN's generalsekretærs personlige udsending Matthew Nimetz i rapporteringsperioden. Matthew Nimetz besøg i henholdsvis Athen og Skopje i starten af januar blev efterfulgt af drøftelser i New York mellem forhandlingsparterne den 29.-30. januar. De seneste drøftelser fandt sted den 8.-9. april, hvor FN's generalsekretærs personlige udsending fremlagde et nyt forslag, som han håbede kunne bane vejen for seriøse drøftelser og forhåbentlig en løsning.

Samarbejdet på forskellige områder (økonomi og handel, politi- og toldsamarbejde og militærsamarbejde) er godt på ekspertniveau og har givet gode resultater. Der er regelmæssige bilaterale møder og kontakter på alle niveauer om en lang række spørgsmål. Der har også været et godt samarbejde om EU-spørgsmål, herunder et møde blandt udenrigsministeriernes ledende embedsmænd i Athen i juni 2012, samt et seminar om fælles sikkerheds- og forsvarspolitik i Athen i slutningen af december 2012. Der fandt endnu et møde sted mellem embedsmænd fra udenrigsministerierne i Skopje den 5. april 2013, hvor man drøftede en styrkelse af det bilaterale sektorspecifikke samarbejde, udveksling af EU-ekspertise gennem twinning eller TAIEX og seminarer om f.eks. miljø.

Med hensyn til forbindelser på tværs af grænser, sektorspecifikke forbindelser og handelsforbindelser omfatter økonomisk samarbejde kontakter mellem de to handelskamre med henblik på et eventuelt erhvervsforum i Athen. På et fælles møde, som blev organiseret i samarbejde med det græske forbindelseskontor og Skopjes handelskammer i december 2012, behandlede man forskellige handels- og toldspørgsmål. Der er et tæt samarbejde på transportområdet, herunder om korridor X. Der er en række forslag om at anlægge yderligere grænseovergangssteder, hvilket vil forudsætte yderligere forundersøgelser. Turismen og andre mellemfolkelige kontakter er fortsat høj. Med hensyn til handelen mellem landene steg importen fra Grækenland betydeligt i 2012, hvilket gjorde landet til den anden største handelspartner og fjerde største investeringskilde (10 % af de samlede udefra kommende investeringer). Gennemførelsen af det ipa-finansierede grænseoverskridende program skrider fremad uden problemer. Der er også et tæt samarbejde om politi- og militæranliggender.

Vestbalkan

Landet har bevaret konstruktive bilaterale forbindelser med andre udvidelseslande. Der er ingen uafsluttede grænsedragningsspørgsmål. I løbet af rapporteringsperioden aflagde præsidenten besøg i Sarajevo i starten af oktober, og undertegnelsen af en aftale om et "euro-atlantisk partnerskab" er planlagt. Montenegros vicepremierminister understregede på et besøg den 14. februar de gode forbindelser og den fælles intention om at intensivere det økonomiske samarbejde. De bilaterale forbindelser med Albanien omfatter landenes venskab og fælles vilje til EU-integration, hvilket begge premierministre bekræftede under et besøg i Tirana den 23. november, og hvilket begge præsidenter gentog den 5. december 2012. Både den albanske og den kosovoske premierminister deltog i markeringen af 100-årsdagen for

Albaniens uafhængighed, som Skopje var vært for, og i november blev der undertegnet en aftale med Albanien med henblik på åbning af et nyt grænseovergangssted. Forbindelserne med Serbien blev yderligere forbedret gennem en række besøg på højt plan, som vil blive fulgt op af et fælles regeringsmøde i maj 2013. I Skopje i januar 2013 understregede begge premierministre, at forskelle i holdningen til Kosovos status og den ortodokse kirke ikke skulle stå i vejen for en yderligere uddybning af samarbejdet. Den 18. februar undertegnede udenrigsministrene en samarbejdsaftale som led i EU-tiltrædelsesprocessen svarende til en aftale, som landet har undertegnet med Albanien. Med hensyn til Kosovo omfatter den vidtspændende aftaleramme for deres bilaterale forbindelser og tilsagn om at udbygge samarbejdet det arbejde, der allerede gøres for at sikre, at kosovoske flygtninge, som stadig er i landet, frivilligt vender tilbage.

4. KONKLUSION

Der er gjort fremskridt inden for de områder, som rapporten dækker, på trods af den politiske krise, der fulgte i kølvandet på begivenhederne den 24. december 2012. Det er vigtigt, at den politiske aftale af 1. marts 2013, som har bidraget til at løse den politiske krise, gennemføres hurtigst muligt, især bestemmelserne om etablering af undersøgelsesudvalget. Der er også gjort fremskridt med gennemførelsen af EU-relaterede reformer i forbindelse med dialogen på højt plan om tiltrædelse. Forbindelserne med nabolandene er gode, og der er taget skridt til bilaterale forbindelser med Bulgarien og Grækenland. Der er sat fornyet skub i de formelle spørgsmål om navnespørgsmålet i løbet af rapporteringsperioden.